

Gaaf kantmos verovert Nederland

Laurens Sparrius, BLWG

In Nederland komen drie soorten mossen voor die aangevoerd zijn vanaf andere continenten en zich razendsnel verspreid hebben. Het levermos gaaf kantmos, of *Lophocolea semiteres*, is de meest recent ingevoerde invasieve exoot onder de mossen. Van deze soort is de kolonisatie nog in volle gang.

(Foto: Laurens Sparrius)

Gaaf kantmos komt van oorsprong op het zuidelijk halfrond voor en werd rond 1980 op een aantal plekken in West-Europa ingevoerd. Dat kan gebeurd zijn vanuit aangevoerde planten en bomen in tuinen. De soort heeft zich vervolgens langzaam rondom de plekken van introductie uitgebreid. Belgisch onderzoek toonde aan dat van een willekeurig exemplaar precies kan worden gezegd van welke introductieplek deze afkomstig is. Op de meeste plaatsen is namelijk alleen een mannelijke of vrouwelijke plant aangevoerd, die zich vegetatief heeft verspreid. Tot op de dag van vandaag bestaan de meeste populaties uit één geslacht. Op enkele plekken hebben twee klonen elkaar gevonden en worden ook sporenkapsels gevormd. Ook zijn de klonen qua uiterlijk een beetje verschillend. Daar zal verandering in komen naarmate de klonen zich vermengen. Hierdoor neemt de genetische en uiterlijke variatie toe.

Gaaf kantmos komt alleen op zandgrond voor, vooral in eikenbossen en naaldbossen. Omdat de meeste introducties in het zuiden van Nederland en in België plaatsvonden, is de soort nu vooral in Noord-Brabant en in de duinen van Zuid-Holland algemeen. Maar daar komt langzaam verandering in. Elk jaar worden er nieuwe plekken ontdekt ten noorden van de grote rivieren. De Utrechtse Heuvelrug en de zuidrand van de Veluwe zijn recent voor het eerst gekoloniseerd en sporadisch wordt de soort ook in o.a. Drenthe en op de Wadden gevonden. Het zal ongetwijfeld niet lang meer duren voordat de soort ook daar een algemene verschijning wordt. Een echte plaag is gaaf kantmos niet geworden. Zo heeft de soort geen andere zeldzame of bedreigde mossen verdrongen.